

**ГЕНДЕРНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ****Христина ШАПАРЕНКО****Комунальний заклад****«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»****Харківської обласної ради,****Діана ЗОЛОТЬКО****Комунальний заклад****«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»****Харківської обласної ради,****kafsedhgpa@gmail.com**

У центрі сучасних психолого-педагогічних досліджень знаходиться процес формування особистості з врахуванням її індивідуальних особливостей, формування «самості» людини незалежно від її статі. У зв'язку з цим, одним з актуальних педагогічних завдань освітнього процесу в закладі дошкільної освіти є гендерне виховання дітей. Цей напрям роботи відображено в нормативно-правових документах (ст. 24 Конституції України, Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок» (Розділ V, ст. 21), Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Наказ Міністерства освіти і науки України «Про впровадження принципів гендерної рівності в освіту» від 10 вересня 2009 р. № 839 та інші).

У працях українських і зарубіжних учених висвітлена проблематика гендеру: гендерна педагогіка (С. Бухен, К. Деріхс-Кунстманн, В. Кравець, П. Мільгоффер, Х. Фімер, Л. Штильова); гендерні аспекти навчання і виховання дітей дошкільного віку (В. Єремєєва, Л. Попова, М. Ускембаєва, Т. Хрізман, Н. Шевченко); проблема забезпечення рівних прав і можливостей у суспільстві (Ш. Берн, С. Валь, І. Кон, Л. Міщик). Сучасні гендерні дослідження відображені у працях педагогів Л. Булатової, Я. Кічук, О. Луценко, А. Мітрофанової; питання виховання шанобливого ставлення до представників іншої статі розглядали Г. Бреслав, В. Геодакян, Д. Ісаєв, В. Каган, В. Сухомлинський, Б. Хасан, А. Хрипкова [2, с. 14].

Діти старшого дошкільного віку повинні мати уявлення про власну статеву приналежність, аргументувати її за низкою ознак («Я хлопчик, я ношу штанці, а не сукні, у мене коротка зачіска»); виявляти прагнення до дорослішання відповідно до адекватної гендерної ролі: «хлопчик – син, онук, брат, батько, чоловік»; «дівчинка – донька, онучка, сестра, мати, жінка»; опанувати окремі способи дій, що домінують у поведінці дорослих людей відповідної статі.

Безпосередньо у цьому віці діти вже володіють узагальненими уявленнями (поняттями) про свою стать, встановлюють взаємозв'язки між своєю статтю та різними атрибутами жінок і чоловіків (одяг, зачіска, емоційні реакції, правила поведінки). Діти старшого дошкільного віку починають усвідомлено виконувати відповідні соціальні ролі дтримуватись правил поведінки у побуті, громадських місцях, спілкуванні, оволодівають різними видами діяльності, які є домінуючими серед людей конкретної статі, орієнтуючись на типові для певної культури

особливості поведінки жінок і чоловіків; усвідомлюють відносність жіночих і чоловічих проявів; розуміють моральну цінність вчинків жінок і чоловіків стосовно одне одного.

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти, соціально-комунікативна компетентність дітей старшого дошкільного віку стосується обізнаності про різні соціальні ролі людей (знайомі, незнайомі, свої, чужі, діти, дорослі, жінки, чоловіки, дівчатка, хлопчики, молоді, літні тощо); про елементарні соціальні та морально-етичні норми міжособистісних взаємин тощо.

Завданням закладу дошкільної освіти є надання можливості дитині розкрити ті унікальні можливості, які притаманні саме їй.

Отже, спільну діяльність закладу дошкільної освіти і сім'ї щодо гендерного виховання необхідно спрямувати на формування у дітей наступного: статево-рольових знань, розвиток вміння використовувати ці знання в різних ситуаціях; уявлень дошкільнят про традиції виховання дівчаток і хлопчиків в українській народній культурі; морально-вольових якостей, характерних для дівчаток (чутливість, доброта, ніжність, співчуття та інші) і хлопчиків (сміливість, рішучість, сила, витривалість, віра та інші); ціннісного ставлення до себе як до людини конкретної статі; здатності до самореалізації; дружнього, толерантного ставлення до осіб обох статей.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Богущ А. М. та ін.; наук. кер. А. М. Богущ. Київ, 2012. 64 с.
2. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / Беленька Г. В. та ін.; наук. кер. В. О. Огнев'юк. Київ, 2016. 304 с.
3. Луценко Вікторія. Диференційований підхід у вихованні дошкільників різної статі. *Дитячий садок (Шкільний світ)*. 2009. №27. С. 37–40.
4. Козир М. Гендерне виховання дошкільників. *Дитячий садок (Шкільний світ)*. 2010. № 38. С. 30–31.

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВПЕВНЕНOSTІ В СОБІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Олександра ЯНКОВИЧ

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
yankov@tnpu.edu.ua

Упевненість у собі як інтегративне утворення, здатність усвідомлювати людиною спроможність досягати цілей, риса асертивної поведінки є предметом досліджень філософії, психології, педагогіки та соціології. Учені В. Іванова, М. Мельник, Н. Мельник, М. Мішечкіна, А. Сіренко переконливо довели, що таку якість особистості як впевненість у собі слід починати формувати у дітей дошкільного віку, оскільки вона виявляється в позитивному ставленні до себе, ініціативності та активній позиції дитини стосовно навколишнього світу, переконаності щодо досягнення успіху та реалізації доступних вікові завдань і